Programma Energie en Klimaat

Voortgangsrapportage

2024-2025

Programma Manager:	Mark Brattinga
Ambtelijk Opdrachtgever:	Mirjam Boogaard
Bestuurlijk Opdrachtgever:	Dirk Dijkshoorn en Kees Schilder
Datum:	17 april 2025
Versie:	1.0
Zaaknummer:	Z25150065

Gemeente
EDAM
VOLENDAM

Ondernemend en betrokken.

1 Inleiding bij de rapportage

Voor u ligt een voortgangsrapportage voor het ‘pilot programma Energie en Klimaat’. Met deze rapportage nemen we u als gemeenteraad periodiek mee in de voortgang, behaalde (tussen)resultaten en ontwikkelingen. De rapportage is informatief van aard.

Het Programma Energie en Klimaat wordt in 2025 naast het programma Waterfront in de gemeente ontwikkeld onder de Omgevingswet. Samen met het instrument Omgevingsplan vormt dit een nieuwe manier van werken. In de loop van het jaar zullen verschillende onderdelen ter kennisgeving, ter visie of ter besluitvorming worden voorgelegd.

Wat leest u in deze rapportage?
In de rapportage wordt een aanzet gedaan voor de toekomstige programma-rapportage vorm waarin we terugkijken naar 2024. Er wordt een overzicht gegeven van de hoofd- en subdoelen een overzicht van de activiteiten en hoe de prestaties per activiteit bijdragen aan de gestelde doelen.

Om onze doelstellingen en ambities te behalen maken we onderscheid tussen het programma, daarin maatregelen, p*rojecten* en *activiteiten*. Een programma werkt toe naar één of meerdere hoofddoelen, de weg ernaartoe is divers.
In deze rapportage zijn nu alleen projecten opgenomen die bijdragen aan een maatregel. Dat wordt in de toekomst nog verder uitgewerkt in een nog op te stellen programma plan en een uitvoeringsplan.
Omdat tijdens de verbouwing (naar een programmatische manier van werken) de winkel gewoon openblijft loopt deze rapportage op enkele aspecten voor.

De aanpak
We pakken de activiteiten uit het *Programma Energie en Klimaat* op in samenwerking met relevante afdelingen en partners. Op basis van ambities, beleid en vraagstukken bekijken we, in samenspraak met de omgeving en bedrijfsleven, welke keuzes voorliggen en welke ontwikkelingen en activiteiten bijdragen aan de ambities en doelstellingen binnen het programma. Deze integrale aanpak en kijk hoort bij het programmatisch aanpakken van opgaven en is nieuw voor ons als gemeente.

Inhoudsopgave

1 Inleiding bij de rapportage 2
2 Programmaoverzicht 4
3 Maatregelen en activiteitenoverzicht 8
4 Voortgang op maatregelen en activiteiten 9
Gebouwde omgeving 9
Warmteprogramma 9
Isolatieaanpak 2024-2026 9
Soortenmanagementplan (SMP) 11
FIXbrigade & energiecoaches 11
Energiebeheer Maatschappelijk Vastgoed 12
Verduurzamen commerciële gebouwen 12
Subsidies 13
Energie 13
Oplossen lokale belemmeringen netcongestie 13
Infrastructuur Hoog- en Middenspanningsnet 14
Vergroten aanbod van zon- en windenergie 15
Mobiliteit 16
Laadplan 16
Duurzaam gebruik openbare verlichting 16
Circulariteit 16
Circulair gebruik van materialen, houtbouw, lokale afvalstomen 16
Klimaatadaptatie 17
Wateroverlast beperken 17
Groenplan en Klimaatadaptatieplan 17
Wetenschapsweek Don Bosco College (DBC) 18
5 Financiële verantwoording 18
6 Resultaten en bijdrage aan programmadoelen 18
7 Evaluaties en input voor aanpassingen 19
8 Doorkijk planning en voorgestelde aanpassingen 20

2 Programmaoverzicht

Strategie, scope, ordening:

Het programma Energie & Klimaat is een themagericht programma. Hierom is het belangrijk om themagericht de hoofd- en subdoelen te bepalen en door te vertalen naar maatregelen en activiteiten. De hoofdoelen komen voort uit het Klimaatakkoord en de doelen die zijn gesteld door de EU. De hoofddoelen worden op landelijk niveau opgedeeld in verschillende onderwerpen. Het programma is opgebouwd met de volgende thema's:

1. Gebouwde omgeving
2. Energie
3. Mobiliteit
4. Landbouw
5. Circulariteit
6. Klimaatadaptatie

De thema's Gebouwde omgeving en Energie zullen worden opgepakt in het (in de Omgevingswet verplichte) Warmteprogramma.

De hoofddoelen zijn veelal op internationaal (EU) en nationaal niveau besloten. Deze doelen hebben we naar onze gemeente door vertaald omdat we als gemeenten hebben meegetekend in het klimaatakkoord en daarmee de regie hebben gekregen. We hebben als gemeente geen invloed op de doelen maar we kunnen wel per doel een eigen ambitie vaststellen. Daarmee kan je als gemeente de transitie passend maken naar de behoefte en situatie die bij ons geldt. De ambitie is nog niet bepaald, dat wordt in de nog voor te leggen Nota van uitgangspunten verder uitgewerkt.

De thema's Gebouwde omgeving, Energie, Mobiliteit en Landbouw vallen onder de opgave energieneutraliteit en broeikasgasvrij 2050. De Rijksoverheid stelt middelen beschikbaar om deze doelen te halen.
Op het gebied van circulariteit is het hoofddoel een circulaire economie 2050. Bij klimaatadaptatie is het hoofddoel een klimaat- en toekomstbestendige leefomgeving. Het ambitieniveau wat hieronder wordt verstaan is wat breder te interpreteren. Het gaat hier voornamelijk om de risico's op het gebied van water, droogte en hitte.

Thema's en maatregelen:

1. Gebouwde omgeving
Gebouwde omgeving is een thema dat valt onder het hoofddoel *CO2 neutraal en broeikasgasvrij 2050*. Subdoelen die hieronder vallen zijn het verminderen van energieverbruik bij woningen en bedrijven, en later het stoppen van gebruik van fossiele brandstoffen in de gebouwde omgeving.

Op dit moment is de grootste opgave het goed isoleren en ventileren van gebouwen, om de energievraag omlaag te brengen en de gebouwen klaar te maken om aardgasvrij te worden. Hiervoor zijn wijkuitvoeringsplannen nodig. De isolatieopgave ligt niet volledig in de hand van de gemeente. De gemeente kan stimuleren en subsidies verstrekken, maar uiteindelijk moet de inwoner of gebouweigenaar het betalen. Dit maakt het natuurlijk een ingewikkelde opgave. Niet alle inwoners hebben evenveel te besteden, dus niet

iedereen kan meteen meegaan naar de stap aardgasvrij. Daarbij betekent wanneer inwoners het wél kunnen betalen niet meteen dat ze dit ook gaan doen. De gemeente kan haar inwoners wel ondersteunen in deze opgave, onder andere door het verstrekken van subsidies, maar ook informatie en hulp bij het isoleren/ventileren.

Uiteindelijk zal het goed isoleren en ventileren van woningen de energievraag omlaag brengen. Er zijn dan Wijkuitvoeringsplannen (WUP) nodig om de eerste wijken van het aardgas te halen. Dit vergt veel samenwerking met partijen zoals Liander, die onze energie-infrastructuur verzorgen.

2. Energie

Energie is een thema dat valt onder het hoofddoel *CO2 neutraal en broeikasgasvrij 2050*. Subdoelen die hierbij horen zijn onder andere gericht op besparingsdoelen die opgesteld zijn vanuit de overheid. Het uiteindelijke doel qua besparing is een gemiddelde jaarlijkse energiebesparing van 1,5% tot 2030:
Tot eind 2025 mag die besparing 1,3% bedragen; vanaf dan tot 2027 is dat 1,5%. Om het gemiddelde van 1,5% in 2030 te halen moeten landen vanaf 2028 een jaarlijkse besparing van 1,9% realiseren. Al met al moet dit resulteren in een totale besparing tot 2030 van 11,7%.
Overheden hebben een voorbeeldfunctie volgens de EU. Daarom legt de EED-richtlijn een specifieke doelstelling vast voor de publieke sector (artikel 5). Overheden moeten hun totale finaal energieverbruik jaarlijks met minstens 1,9% verminderen. Dit verplichte besparingsdoel geldt tot 31 december 2026 niet voor lokale overheden met minder dan 50.000 inwoners. Voor lokale overheden met minder dan 50.000 inwoners gaat het pas gelden vanaf 31 december 2029. Dit doel is tot 11 oktober 2027 niet-bindend.

Daarnaast hoort ook het opschalen van de stroomvoorziening bij de subdoelen op het gebied van energie. Netcongestie zorgt nu voor problemen in de energie-infrastructuur en de gemeente werkt samen met de netbeheerder om daar oplossingen in te vinden. Het is belangrijk dat de capaciteit wordt verhoogd om de huidige en de toekomstige generatie van stroom te kunnen voorzien. Later in hoofdstuk 4 voortgang op maatregelen en activiteiten komt netcongestie wat uitgebreider aan bod.

Het opwekken van hernieuwbare energie is de opgave waarbij de gemeente in de rol van vergunningverlener kan bijdragen. Hierbij zijn subdoelen vastgesteld op regionaal niveau. De belangrijkste punten uit de Regionale Energie Strategie (RES) 1.0 Noord Holland Zuid (NHZ) voor het zover gemeente Edam-Volendam aangaat zijn:

- De ambitie van de regio Noord-Holland Zuid van 2,7 TWh als uitgangspunt te hanteren voor opwek in 2030 in de regio Noord-Holland Zuid, en daarmee bij te dragen aan de landelijke opgave van 35 TWH hernieuwbare energie in 2030.
- De kaart met globale zoekgebieden voor opwek van grootschalige wind- en zonne-energie daarvoor als uitgangspunt te hanteren.

3. Mobiliteit

Mobiliteit is een thema dat valt onder het hoofddoel *CO2 neutraal en broeikasgasvrij 2050*.
Subdoelen op het gebied van mobiliteit is het ontwikkelen van een leefomgeving voor duurzame mobiliteit. Daarnaast moeten alle nieuw verkochte auto's vanaf 2030 uitstootvrij zijn volgens het Klimaatakkoord. Er is op het gebied van mobiliteit al een Mobiliteitsplan ontwikkeld. Daarop aansluitend wordt ook een Laadplan ontwikkeld om de vraag naar de opschaling van elektrisch laden te dekken. Deze zijn belangrijk om intern en extern de opgave beeld te geven. Het Mobiliteitsplan houdt zich bezig met meer zaken dan alleen de vermindering van CO2 en broeikasgassen, het gaat ook over verkeersveiligheid en andere zaken voor de

inrichting van verkeer. Deze aspecten komen niet terug in het programma Energie & Klimaat, tenzij ze direct van invloed zijn op het top-doel CO2 neutraal en broeikasgasvrij vanuit het Klimaatakkoord.

Elektrisch laden is van cruciaal belang om het gebruik van elektrische auto's te bevorderen en faciliteren. Hierom wordt er binnenkort een Laadplan vastgesteld (Q1). Daarnaast kan deelmobiliteit ook het aantal auto's terugdringen. Ook het herinrichten van infrastructuur door lopers en fietsen meer ruimte te geven en meer ruimte te geven aan groen kan de mobiliteit binnen de gemeente verduurzamen.

4. Landbouw

Landbouw is een thema dat valt onder het hoofddoel *CO2 neutraal en broeikasgasvrij 2050*. Landbouw als onderwerp bevat meerdere uitdagingen. Het emissiearm maken van veehouderij, het schoonhouden van de bodem, water en lucht, efficiëntie en kwaliteit van voedselproductie en het elektrisch verwarmen bij bijvoorbeeld glastuinbouw zijn maatregelen die behoren tot het toekomstbeeld van landbouw in een circulaire economie. Het was eerder nog niet in deze mate meegenomen binnen Energie & Klimaat, met dit programma wordt daar verandering in gebracht.

Landbouw is in dit opzicht een divers thema met allerlei verschillende uitdagingen. Dit zorgt er natuurlijk ook voor dat het afhankelijk is van vorderingen op andere thema's. Daarnaast speelt het beleidsveld economie ook een grote rol binnen de landbouw, voornamelijk op de productie. Veranderingen bij het thema landbouw zijn vaak ook veranderingen op het gebied van bedrijfsvoering. Een goede samenwerking met het beleidsveld Economie is hierbij dan cruciaal.

Biodiversiteit binnen weidelandschap is ook van belang. Aan de ene kant wordt het weidegebied gebruikt voor veeteelt of akkerbouw, maar het is ook een belangrijk broedgebied voor veel weidevogels. Het is belangrijk dat deze gebieden beschermd worden tegen overlast, zoals van geluid, zware uitstoot (geur) en licht. Beschermen van biodiversiteit binnen landbouw draagt niet bij aan de doelen CO2 neutraal en broeikasgasvrij, maar wel aan de doelen gerelateerd aan klimaatadaptatie. Deze distinctie is belangrijk wanneer het gaat om besteding van Rijksmiddelen.

5. Circulariteit

Circulariteit is een thema dat valt onder het hoofddoel *afvalvrij 2050*. Circulariteit in deze context gaat over (circulaire) materialen, grondstoffen, afval en de verwerking van afval. Inkoop en aanbesteding is een van de instrumenten die de gemeente hiervoor kan inzetten. Wat we niet aan grondstoffen en materialen inkopen hoeven we natuurlijk ook niet weg te gooien. Als gemeenten in hun inkoopcontracten en aanbestedingen circulariteitseisen stellen, dan kan dat ertoe leiden dat producten meer circulair en dus beter recyclebaar worden ontworpen. Daarnaast is het ook belangrijk hoe we met afval omgaan.

Het inkoopbeleid in gemeente Edam-Volendam wordt als gereedschap gebruikt bij de aanbesteding. Hierin wordt ook getoetst op duurzaamheid. Gemeente Edam-Volendam heeft met de MRA de intentie uitgesproken om in 2022 ten minste 10% van producten, goederen en diensten circulair in te kopen, om vervolgens ernaartoe te werken dat in 2025 50% circulaire opdrachtgeverschap en inkoop gerealiseerd wordt. In 2025 wordt en besluit genomen over het volledig circulair inkopen in de toekomstige jaren. Hierbij wordt bepaald of 2030 een haalbaar en wenselijk eindjaar is. 'Duurzaam' en 'circulaire' doelen in ons inkoopbeleid zijn een begin maar hier is ook nog een ontwikkeling in te maken.

In gemeente Edam-Volendam doen we aan na-scheiding van plastic afval. Dit betekent dat deze stroom niet apart wordt ingezameld. Er zijn verschillende redenen om op deze manier afval in te zamelen, maar het

belangrijkste is dat het plastic afval wat we hebben gerecycled kan worden. Ook gft-afval is een stroom waar we aan de voor- én achterkant meer werk voor nodig is. Gft is een afvalbron die niet met nascheiding uit het restafval gehaald kan worden. Ook is gft volledig recyclebaar door er compost van te maken. Hierom is het zo belangrijk dat gft zoveel mogelijk bij de bron wordt gescheiden.

6. Klimaatadaptatie

Klimaatadaptatie is een thema dat vooral betrekking heeft tot de leefomgeving en de klimaat gerelateerde risico's die hierbij horen. Het hoofddoel is *een toekomstbestendige leefomgeving (2050)*. Subdoelen die bij Klimaatadaptatie horen zijn: Risico's wateroverlast dempen, extreme hittestress en droogte tegengaan en biodiversiteit stimuleren. Er wordt een Klimaatadaptatieplan opgesteld waarin wordt uitgezet door middel van onder andere maatregelen hoe deze doelen moeten worden bereikt.

Door de klimaatverandering neemt de kans op zwaardere en intensievere neerslag toe. Dit kan leiden tot overlast of schade aan eigendommen. Dat vraagt om creatieve oplossingen om het water tijdelijk op te vangen of te bergen. De riolering is niet te ontwerpen op deze intensivering van buien, het vraagt om andere oplossingen. Problemen zijn voorzien in de met name laaggelegen en versteende gebieden (Oude Kom, Julianaweg). Meer groen in deze gebieden kan ertoe leiden dat water beter opgeslagen kan worden of beter kan doorstromen. Dit geldt voor groen in de openbare ruimte, maar ook groen op eigen grond.

Hittestress kan een grote impact hebben op de gezondheid van mensen, vooral bij ouderen. Meer groen in de openbare ruimte heeft een positief effect op de warmteontwikkeling in de buurt. Bijvoorbeeld hoog groen dat schaduw geeft, zoals bomen, is hier geschikt voor. Bij de keuze voor boomsoorten zal rekening gehouden worden met de ontwikkelingen van het klimaat. Bij hittestress is belangrijk dat we kijken naar zowel de metingen die we in de gemeente doen of hebben gedaan, als de ervaring van mensen. Temperatuurmetingen kunnen aangeven waar in de gemeente het objectief gezien het heetst is, maar deze zeggen niks over de ervaring van mensen. Bij de ervaring gaat het er ook om waar mensen vaker buiten zijn, en welke doelgroep dat dan is.

3 Maatregelen en activiteitenoverzicht

Uitvoeringsagenda Energie en Klimaat
De uitvoeringsagenda bestaat op dit moment uit een aantal projecten en activiteiten die zijn aangedragen door de raad in 2024. In dit hoofdstuk zijn de activiteiten geordend onder de thema en van het Programma Energie en Klimaat.

Bij het opstellen van het Programmaplan in 2025 wordt ook een nieuwe Uitvoeringsagenda aan het College en de Raad voorgelegd. Het College stelt de agenda vast en de raad wordt gevraagd om mee te praten en denken. Voordat we de uitvoeringsagenda gaan opstellen willen we de doelen en ambities per thema zoals hierboven beschreven eerst bestuurlijk laten vaststellen in de Nota van Uitgangspunten. Deze ambitie helpt om focus te krijgen en te prioriteren, niet alles kan tegelijk. Na het vaststellen van de uitvoeringsagenda eind dit jaar zal hierover worden gerapporteerd inclusief de bijdrage hiervan aan de doelen.
De uitvoeringsagenda heeft een horizon van vier jaar, de eerste jaarschijf is het de agenda die wordt vastgesteld en uitgevoerd. De uitvoeringsagenda wordt jaarlijks bijgestuurd en aangevuld.

Gebouwde omgeving
1. Warmteprogramma
2. Isolatieaanpak 2024-2026
3. Soortenmanagementplan (SMP)
4. FIXbrigade & energiecoaches
5. Energiebeheer Maatschappelijk Vastgoed
6. Verduurzamen commerciële gebouwen
7. Subsidies

Energie
8. Oplossen lokale belemmeringen netcongestie
9. Infrastructuur Hoog- en Middenspanningsnet
10. Vergroten aanbod van zon- en windenergie

Mobiliteit
11. Laadplan
12. Duurzaam gebruik openbare verlichting

Landbouw
13. Faciliteren Rapportage agrarisch perspectief gemeente Edam-Volendam

Circulariteit
14. Circulair gebruik van materialen, houtbouw, lokale afvalstromen

Klimaatadaptatie
15. Wateroverlast beperken
16. Groenplan en Klimaatadaptatieplan
17. Bewustwording in samenwerking met het onderwijs

4 Voortgang op maatregelen en activiteiten

In dit hoofdstuk wordt er per maatregel of activiteit een korte beschrijving gegeven van het doel en wat er in 2024 is gedaan en bereikt.

Gebouwde omgeving

Warmteprogramma

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**

In de omgevingswet is een verplicht Warmteprogramma opgenomen. Binnen het programma Energie en Klimaat wordt het Warmteprogramma ontwikkeld uit de eerder vastgestelde Transitie Visie Warmte.

Het doel is nu het opstellen van een nieuw strategisch warmteprogramma als opvolger van de Transitie Visie Warmte. Hierin wordt per buurt onderzocht hoe de bestaande bebouwing naar duurzame verwarming kan transformeren in de komende decennia. Ook willen we de bewonersinitiatieven binnen onze gemeente hierin nauw betrekken. Verder komt hier aan bod hoe we omgaan met de aanleg van een duurzaam koude-/warmtenet in nieuwbouwprojecten.

Wat is er in 2024 gebeurd?
We hebben 6 energiescenario's voor de GREX De Lange Weeren uitgewerkt voor de warmte en koude levering aan de woningen. De scenario's zijn vergeleken op basis van de "total cost of ownership", namelijk de energetische aspecten, de ruimtelijke impact in de omgeving en in het gebouw, geluid, de eindgebruikerskosten en de eigendomsaspecten van het netwerk. Er is interne en externe afstemming geweest. Hieruit volgen een aantal uitgangspunten die worden meegenomen in een nadere uitwerking. Een advies zal in 2025 aan het college worden voorgelegd.

Isolatieaanpak 2024-2026

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**

In de gemeentelijke Isolatieaanpak 2024-2026 is omschreven welke stappen we nemen om energieneutraal en broeikasgasvrij te zijn in 2050. De eerste stap is om de bewustwording onder inwoners te vergroten en daar waar nodig te helpen om hun woning te isoleren. Na 2026 gaan we door naar de vervolg stappen, zoals is toegelicht in de raadspresentatie van april 2024.

Subdoelstellingen op weg naar aardgasvrij zijn:
- 562 woningen ontvangen SpUK LAI subsidie;
- Ongeveer 1.000 woningen zijn geholpen met de structurele subsidie voor de eerste stap naar een aardgasvrije woning.

Wat is er in 2024 gebeurd?
De isolatieaanpak 2024-2026 is grofweg verdeeld in twee onderdelen:
1. Bewustwording/Individuele aanpak
2. Clusteraanpak

<u>Bewustwording/Individuele aanpak</u>
In deze periode is de huisscan op het digitale regionale energieloket 28 keer ingevuld. Er zijn drie contactverzoeken geweest in 2024 bij het klanten centrum van het regionale energieloket.

Tot en met 31 december 2024 zijn 100 stuks incidentele subsidie isolatie particuliere woningen subsidies verstrekt met een totaalbedrag van € 154.891,00. Deze middelen hebben we van het Rijk gekregen (SPUK LAI) zie verder op de volgende blz. In die periode zijn de volgende hoeveelheden per maatregel geregistreerd:

- 1.660 m2 dakisolatie
- 290 m2 zolderisolatie
- 518 m2 gevelisolatie
- 4.065 m2 vloerisolatie
- 142 m2 bodem isolatie
- 395 m2 verbeterd glas

Naast bovenstaande maatregelen zijn er ook isolatiemaatregelen uitgevoerd waarvoor geen subsidie is verstrekt namelijk: 1.434 m2 spouwisolatie.

Er is een brochure gemaakt voor kopers van een woning. In deze brochure staat een stappenplan om de aangekochte woning energiezuinig te maken. Hierin wordt ook verwezen naar de landelijke- en gemeentelijke subsidieregelingen. De brochure is verspreid onder de lokale makelaars.

Clusteraanpak

Het Plan van Aanpak (PvA) voor de clusteraanpak is opgesteld in de zomer van 2024. Het doel van de pilot in de PvA is om in de Bloemen- en Planetenbuurt in Volendam (aangewezen wijken met prioriteit in de Isolatie Aanpak Woningen 2024-2026) te gaan onderzoeken in welke mate woningeigenaren bereid zijn om de woning te gaan isoleren naar de Standaard voor isolatie. En daarnaast wordt ook onderzocht wat hen tegenhoudt of belemmert om dit te gaan doen.

De klantreis zoals beschreven in de Isolatie Aanpak Woningen 2024-2026 is hierbij leidend (bewustwording, oriëntatie, energetisch advies/Woonplan, het vinden en selecteren van aanbieders, financieringsmogelijkheden, realisatie en subsidie aanvraag).

Binnen de pilot proberen we vast te stellen welke factoren (demografische, economische, sociaal culturele, technologische, ecologische en politiek-juridische factoren) in welke mate een belangrijke rol spelen om bewoners in beweging te krijgen om hun woning te isoleren naar de Standaard voor isolatie. Dit maakt in een latere fase de overstap naar aardgasvrij mogelijk.

Op 28 oktober 2024 heeft er een kick-off bijeenkomst plaatsgevonden, in aanwezigheid van de wethouder Dirk Dijkshoorn, de woningeigenaren/bewoners van de 12 geselecteerde woningen en alle externe project betrokkenen waaronder: Energiek ZeeDam, JOGO Services, Natuur en Milieufederatie Noord-Holland (MNH) en Antoine Maartens namens Urgenda.

In de periode januari-februari 2025 worden alle Woonplannen energetisch doorgerekend en besproken met alle pilot deelnemers

In de periode Q1/2-2025 starten we met het treffen van voorbereidende werkzaamheden voor het onderzoeken van mogelijkheden tot verduurzamen/aardgasvrij maken van woningen in het cluster Oosthuizen Noord, in samenwerking met de Wooncompagnie.

Subsidie SPUK-LAI, 2e tranche

Gemeenten zijn in staat gesteld de tweede tranche Spuk LAI aan te vragen voor 31 oktober 2024. Het gereserveerde bedrag voor de gemeente Edam-Volendam is € 1.446.496 voor 755 woningen.

Het budget is bedoeld voor:

- energiebesparende isolatiemaatregelen
- energiezuinige ventilatiemaatregelen
- ondersteuning van eigenaar-bewoners of gemengde verenigingen bij het verduurzamen
- gemeentelijke uitvoeringskosten, zoals bijvoorbeeld externe inhuur/inleen of overheadkosten

De maatregelen in deze tweede tranche zijn uiterlijk uitgevoerd op 31 december 2027.

Soortenmanagementplan (SMP)

Doelstelling: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050
Het doel is om een uitgebreid biodiversiteitsplan (soortenmanagementplan) op te stellen zodat de instandhouding van beschermde diersoorten wordt verbeterd en tegelijkertijd isolatiemaatregelen worden bevorderd. Dit geeft uitvoering aan de ambitie in de omgevingsvisie om een natuur-inclusieve omgeving na te streven.

Om de verduurzaming van 1,5 miljoen woningen in Nederland voor 2030 te realiseren, is het essentieel dat gemeenten een Soortenmanagementplan (SMP) opstellen. Dit plan is noodzakelijk door strengere eisen om te voldoen aan de Wet natuurbescherming, zoals vastgesteld in de uitspraak van de Raad van State op 2 augustus 2023. Bij het isoleren van woningen waar beschermde diersoorten kunnen verblijven is een ontheffing van de omgevingswet nodig. Hiervoor is een ecologische QuickScan en eventueel een uitgebreid onderzoek vereist. Dit is voor particuliere woningeigenaren vaak te ingewikkeld en kostbaar.

Een SMP is een plan dat beschrijft hoe beschermde diersoorten in een gebied worden beschermd. Het wordt opgesteld door een erkend ecoloog en stelt gemeenten in staat om een omgevingsvergunning voor 10 jaar aan te vragen. Hierdoor zijn individuele ecologische onderzoeken niet meer nodig.

Omdat het opstellen van een SMP tijd kost, kunnen gemeenten in de meeste provincies tijdelijk een pre-SMP gebruiken. Dit biedt de mogelijkheid voor een tweejarige omgevingsvergunning voor het verduurzamen van particuliere woningen. De voorwaarde hierbij is dat er bepaalde ecologisch maatregelen moeten worden genomen, zoals het plaatsen van vleermuis-kraamkasten.
De vraag naar ecologen is sinds de intrede van de flora en faunawet groeiende maar heeft door de stikstofcrisis en de noodzaak van het opstellen van een SMP geleid tot een extreme schaarste. Veel gemeenten merken na het doorlopen van een langdurig aanbestedingstraject voor een SMP dat er weinig of geen inschrijvingen zijn.
De gemeente heeft de opdracht voor het opstellen van een SMP Europees aanbesteed.

Wat is er in 2024 gebeurd?
De Europese aanbesteding is afgerond en er waren geen geldige inschrijvingen ontvangen. Er wordt gewerkt om alsnog een partij aan ons te binden. Alle gemeenten in Nederland vissen uit dezelfde vijver en de druk op ecologen is hoog.

Ook wordt er gewerkt aan de invulling van compenserende maatregelen, denk aan het plaatsen van vleermuizenkasten. Dit wordt ook van de gemeente verlangd in het kader van de tijdelijke aanpak Natuur inclusief Isoleren.

FIXbrigade & energiecoaches

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050 en Energiearmoede aanpakken**

De FIXbrigade maakt 500 woningen van kwetsbare huishoudens energiezuiniger om de energiekosten te verlagen. Ook worden bewoners tot energiecoach opgeleid om andere bewoners te informeren over mogelijkheden om hun huis te isoleren en energieneutraal te maken.

Wat is er in 2024 gebeurd?
De FIXbrigade richt zich in eerste instantie op woningen met energielabel C of slechter. De praktische uitvoering is de specialiteit van de FIXbrigade. Ook is er goed contact met de Stichting Woningbeheer de Vooruitgang, en de Wooncompagnie. Daarnaast wordt er voor het bereiken van de doelgroep samengewerkt met het Wijksteunpunt, Vluchtelingenwerk en hulpgroep Geven & Nemen.
In 2024 heeft de FIXbrigade in totaal 235 woningen bezocht. Dit breng het totaal bezochte woningen in 2023 (121) en 2024 samen op 356 bezochte woningen. Bewoners beoordelen de FIXbrigade in het klantcontactonderzoek met een 9,1.

Energiecoaches:
De energiecoaches hebben op vijf avonden een energiecafé georganiseerd in samenwerking met de gemeente, twee keer over isoleren en ventileren, twee keer over warmtepompen en één keer over isoleren en subsidies. Ook hebben zij een presentatie gegeven bij Dorpsraad Middelie en de Huurdersvereniging. Per avond waren hiervoor tussen de 15 en 55 geïnteresseerde bewoners aanwezig. Daarnaast hebben de energiecoaches in totaal 42 energiegesprekken gevoerd. In deze gesprekken helpen zij bewoners op weg met de verduurzaming van hun woning en het vergroten van bewustwording op het vlak van energieverbruik.

Energiebeheer Maatschappelijk Vastgoed

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**
Het doel is verduurzamen van gemeentelijke vastgoed.

Wat is er in 2024 gebeurd?
De omgevingsdienst heeft een (wettelijk verplichte) energiecontrole uitgevoerd op het stadskantoor. De omgevingsdienst heeft geen bevindingen gevonden op locatie en ook niet in het energiebeheerplan.

Er is een subsidieregeling Duurzaam Maatschappelijk Vastgoed (DUMAVA) aangevraagd voor de Val van Urk. DUMAVA is een subsidie die de overheid verstrekt voor het verduurzamen van Maatschappelijk Vastgoed.
Er zijn energiebesparende maatregelen voor de Opperdam en het zwembad de Waterdam onderzocht.

Verduurzamen commerciële gebouwen

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**

Er zijn twee activiteiten uitgevoerd;

1. Het verduurzamen van gebouwen van grote bedrijven loopt via de Omgevingsdienst, hiervoor bedrijven bezocht en getoetst op de energiebesparingsplicht.
2. Het stimuleren van het midden- en kleinbedrijf (MKB) om gebouwen te verduurzamen. Hiervoor nemen we deel aan een pilot van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) m.b.t. het ontzorgen van het MKB.

Wat is er in 2024 gebeurd?

1. Energiebesparingsplicht door de Omgevingsdienst IJmond (ODIJmond):
Informatieplicht vierjaarlijks Erkende Maatregelen Lijst (EML) energiebesparing 1 december 2023:
Voor Edam-Volendam heeft de ODIJmond 109 meldingen binnengehaald van RVO. Ten opzichte van ons beeld van de energierelevante bedrijven (117) komt dat neer op zo'n 93%. Binnenkort krijgen we waarschijnlijk de beschikking over 100% data van de energieleveranciers (door nieuwe wetgeving).

EML-controles in 2024:
In de planning voor 2024 stonden 36 controles. Inmiddels zijn in Edam-Volendam 44 EML-controles uitgevoerd. Hierbij zijn bij 40 trajecten overtredingen aangetroffen, dat betekent dus een non-compliancy bij eerste controle van ongeveer 91%. In totaal zijn 196 overtredingen genoteerd, waarbij we 127 G(ebouw), 66 F(acilitair) en drie P(roces)-maatregelen constateerden. Er zijn dit jaar 19 her controles uitgevoerd (20 in de planning), waarvan twee tweede hercontroles zijn geweest.

Energielabel C:
Binnen de gemeente geldt voor ongeveer 109 kantoorpanden waarschijnlijk de Energielabel C-verplichting. Deze eigenaren zijn aangeschreven. Hoewel een groot deel van de kantoren voldoet, verlopen de labels na 10 jaar. Voor Edam-Volendam gaan 20 labels verlopen in de komende twee jaar. Het blijft dus een continue taak om eigenaren daarop te wijzen.

2. Pilot ontzorgen MKB
Zes ondernemers kregen begin 2024 een gratis energiescan om te onderzoeken of dit hen helpt bij het nemen van energiebesparende maatregelen. Drie ondernemers ontvingen een energiescan met stappenplan en de andere drie ontvingen een energiescan met stappenplan én een begeleidingstraject van een half jaar. In augustus hebben we de ervaringen van de ondernemers besproken en het effect geëvalueerd.

Uit de evaluatie met de ondernemers blijkt dat ondernemers baat hebben bij een stappenplan met begeleidingstraject, ontzorgen werkt. Dit leidt zelfs tot uitvoeren van maatregelen.
De energiescan bood hen een persoonlijke vraagbaak, inzicht in energieverbruik en hulp bij het vergelijken van offertes. Ook lijkt de energiescan vooral van waarde voor ondernemers die helemaal aan het begin van hun verduurzamingsreis staan.

In april is de pilot in samenwerking met het RVO afgerond. In deze pilot is er samen met acht ondernemers uit de gemeente in een zogenaamde co-creatie sessie nagedacht over mogelijke ondersteuning vanuit de gemeente. De grootste behoefte was het organiseren van een collectieve inkoopactie. Het lastig hieraan is dat er een hoog aandeel huurders van bedrijfspanden binnen de gemeente is.

We gaan door met het geven van gratis energieadvies aan ondernemers om zo de beweging van ondernemers in de verduurzaming op gang te houden. Ook maken we gebruik van de maatwerkaanpak van de provincie Noord-Holland gericht op het winkelgebied in Edam-Volendam. Hierbinnen krijgen ongeveer 20-25 ondernemers hulp in verschillende fasen, van het in kaart brengen van energiegebruik tot ondersteuning bij aanvragen en vergelijken van offertes voor verduurzamingsmaatregelen en het opstellen van een plan van aanpak. Ondernemers worden hierbij actief benaderd en de gemeente zal hierin faciliteren. De financiering voor het ontzorgen komt uit de klimaatgelden van het Rijk

Subsidies

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**
Het doel is het in oog houden van bestaande subsidiemogelijkheden op zowel nationaal als regionaal niveau voor het doorvoeren van duurzaamheidsvraagstukken in de gemeente Edam-Volendam en het Aanvragen van geschikte subsidies en rijksbijdragen voor de gemeente.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Bewoners, ondernemers en belanghebbenden worden via nieuwsberichten op de communicatiekanalen op de hoogte gehouden van subsidiemogelijkheden.

Energie

Oplossen lokale belemmeringen netcongestie

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**
Het doel is het versnellen van de uitrol van naar schatting meer dan 140 extra midden spanningsruimtes (MSR) door Liander om de belemmering in de infrastructuur elektriciteit op te heffen.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Middelie is in realisatie gegaan: Liander werkt aan het buurtrealisatieplan en in Q1 2025 worden de trafo stations verwacht. Aan de noordkant van Middelie bij de spoorlijn is er een extra MSR toegevoegd, deze stond eerder in het plan als optioneel aangegeven.

Liander en de gemeente hebben in juni 2024 een breed overleg gehad. Daar zijn afspraken gemaakt over de buurtaanpak versus de aanpak voor losse stations. Bijvoorbeeld over de bewonersparticipatie en de inpassing is afgesproken dat dit proces richting informatie naar bewoners hetzelfde wordt en waar dat mogelijk is, het uiterlijk van de huisjes (MSR) te participeren.

Er is door de Raad een motie ingediend over de inpassing (oproep tot onderzoek inpandig) en het uiterlijk van de huisjes. De Raad vraagt om een financiële inschatting van de kosten.

De voorbereidingen in Beets lopen en gaat naar verwachting in uitvoering in Q2 2025.
Blokgouw wordt verder onderzocht en ontworpen. Verwachte uitvoering is in juni 2025.
De wijk De Watering in Oosthuizen begint in januari 2025, uitvoering wordt verwacht in juni 2026.
Cor Jongerthof locatie in Oud-Edam gaat in realisatie.

Infrastructuur Hoog- en Middenspanningsnet

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij 2050**
Het doel is alle bewoners en bedrijven aan te sluiten op het elektriciteitsnetwerk en het oplossen van de netcongestie. Tevens is het doel om ruimte beschikbaar te stellen voor Liander om een onderstation (OS) in de Purmer (80 Mega Volt Ampère (MVA)) te bouwen. Dit elektriciteitsstation zal dienen als aanvulling van het bestaande onderstation Edam (40 MVA). Om dit mogelijk te maken is eerst een uitbreiding nodig van het onderstation Wijdewormer. Dit wordt uitgevoerd door Tennet en Liander.

In de provincie Noord-Holland, en ook op nationaal niveau, zijn er veel ontwikkelingen gaande in de energietransitie. De vraag naar stroom groeit en het aanbod van wind op zee neemt toe. Dit levert netcongestie (stroomfile) op in alle netvlakken. Er is netcongestie in het hoogspanningsnetwerk (TenneT) en in het middenspannings- en laagspanningsnetwerk (Liander). Voor het oplossen van de netcongestie in het hoogspanningsnetwerk zijn in Noord Holland Zuid (NHZ) drie zoekgebieden aangewezen voor een nieuwe plek voor een hoogspanningsstation (380kV). In Noord Holland Noord (NHN) zijn diverse locaties aangewezen in de gemeente Hollands Kroon voor een hoogspanningsstation. De bedoeling is dat NHZ en NHN met elkaar worden verbonden middels een corridor (een 380kV mastenrij. Er worden verschillende routes voor deze corridor onderzocht. Eén route is een mastenrij door de gemeente Edam-Volendam. Daarnaast onderzoekt het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) naar aanlandingslocaties van Wind op Zee (VAWOZ) in de provincie. Dit kan een extra mastenrij betekenen, ofwel een 200m brede baan met 2 mastenrijen. KGG is hierin het bevoegd gezag en beslist de plekken voor zowel het 380kV traject als de aanlandingsplekken. De provincie en de betrokken gemeenten leveren input op deze keuze in een regioadvies. De provincie is coördinator en penvoerder voor het (concept) regioadvies.

De taskforce energie infrastructuur is een door de provincie gecoördineerd samenwerkingsverband en ondersteunt Liander, de provincie, Tennet, Gasunie, de gemeenten en de waterschappen in het versnellen van de energietransitie middels 3 werksporen.
Werkspoor 1: Versnellen netuitbreiding
Werkspoor 2: Regionaal programmeren
Werkspoor 3: Slimme netoplossingen.

Vanwege een aantal ontwikkelingen in de gemeente (Lange Weeren, bedrijventerrein De Purmer) en in de buurtgemeente Purmerend is naast het onderstation Baanstee, een extra onderstation nodig. Deze komt te staan op het grondgebied van de gemeente in de Purmer. Dit is noodzakelijk om het toekomstige industrieterrein te voeden. Liander heeft aangegeven dat de realisatie van zo'n onderstation in een gebied waar nooit eerder gebouwen hebben gestaan, een zogenaamd greenfield, ongeveer 5-8 jaar duurt. Op de Baanstee Noord in Purmerend is de verwachting dat het nieuwe station na vijf jaar, sinds eerste oriëntatie, in bedrijf zal gaan. Dit is heel snel, er zijn ook heel wat voorbeelden dat het langer dan acht jaar duurt. Daarom is de gemeente nu al in gesprek met Liander over de locatie en grondverwerving door Liander.

Wat is er in 2024 gebeurd?
<u>380kV netuitbreiding Noord-Holland Noord (380kV-NNHN) en VAWOZ</u>
Op 12 september 2024 heeft een gecombineerd bestuurlijk en ambtelijk inhoudelijk briefing plaats gevonden. Deze briefing ging over de inhoudelijke en procesmatige samenhang tussen het uitbreiden van het 380kV netwerk en de aanlanding van Wind op Zee. De provincie heeft een ambitieuze planning gepresenteerd voor het opstellen van het regioadvies. De planning is het regioadvies in september 2025 op te leveren.

Taskforce e-infra
Er zijn diverse informatieve bijeenkomsten bijgewoond. Daarnaast is gewerkt aan een actualisatie van het provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur energie en Klimaat (pMIEK 2.0) en de provinciale energievisie 2.0. In de pMIEK wordt een prioritering gegeven aan infrastructurele projecten van regionaal belang om de netcongestie op te lossen. In de pMIEK staat voor de regio Zaanstreek-Waterland de uitbreiding/nieuwbouw gepland van 50kV stations Wijdewormer, de Baanstee en de Schaepsmansstraat in Purmerend.
De planning is dat het knelpunt Wijdewormer in het tweede kwartaal 2027 is opgelost. Het knelpunt op het onderstation Edam is volgens de planning vierde kwartaal 2032 opgelost.

Onderstation De Purmer
In deze periode is met Liander afgestemd dat het onderstation de Purmer zou kunnen worden geplaatst aan de noordzijde van het plangebied en dat het onderstation wordt opgenomen in de pMIEK. Er is nog geen planning afgegeven door Liander. Dit onderstation zal gevoed worden uit onderstation Wijdewormer.

We hebben met Liander de mogelijkheden besproken voor stroomlevering aan Lange Weeren en bedrijventerrein als het onderstation de Purmer niet op tijd gereed is. De eerste bedrijfsaansluitingen en woningen zullen op onderstation Baanstee en/of onderstation Edam worden gerealiseerd tot het onderstation De Purmer in bedrijf is. Mogelijk kunnen klantkabels deels worden hergebruikt voor onderstation Purmer. Reserveringen voor kabel tracés zijn nog niet gespecifieerd.

Vergroten aanbod van zon- en windenergie

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij in 2050**

Vergroten van het aanbod van duurzame energie uit zon en wind. De gemeente heeft in de Herijking RES 2024 aangegeven alleen voor grootschalige energie uit zon op daken en parkeerplaatsen te gaan. De gemeente heeft geen specifieke RES-zoekgebieden aangewezen, los van de berm langs de A7.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Versnellingsaanpak zonne-energie:
De haalbaarheid van een collectieve inkoopactie zonnepanelen is onderzocht. Nadat de motie van de gemeenteraad op 14 december 2023 is aangenomen, waarin wordt opgeroepen om een collectieve inkoopactie voor zonnepanelen te organiseren, is in juli het kabinet-Schoof aangetreden met het plan om de salderingsregeling per 2027 af te schaffen. Het effect is dat met name particulieren stoppen met investeren in zon opwek door de eenzijdige berichtgeving in het nieuws. Zonnepanelen renderen ook zonder saldering. Bedrijven investeren nog wel maar lopen tegen netcongestie aan.

Er is uitvraag gedaan bij een grote uitvoerende partij over de haalbaarheid van een collectieve inkoopactie. Daaruit blijkt dat de conversie van collectieve inkoopacties voor zonnepanelen hard is teruggelopen ten opzichte van 2023. De inschatting dat een collectieve inkoopactie weinig resultaten zal boeken heeft ons doen ons besluiten om op korte termijn geen collectieve inkoopactie te organiseren.
Het beleidskader kleine windturbines is op 12 december door de raad vastgesteld en daarmee is het nu mogelijk een vergunning aan te vragen voor een kleine windturbines.

Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER-traject):
Op dit moment wordt samen met de projectpartners onderzocht of zonnepanelen in de berm/ op de taluds van de A7 kunnen worden geplaatst. Er wordt hier onder andere gekeken naar of deze landschappelijk passen.

Pilotproject Zon op schooldaken:
Er loopt een pilot met enkele schoolbesturen in regio Zaanstreek-Waterland, waarbij in samenwerking met ODIJmond een begeleidingstraject wordt aangeboden voor het plaatsen van zonnepanelen.

Mobiliteit

Laadplan

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij 2050**
Het doel is om een gemeentelijk dekkingsplan van laadpalen op te stellen om de toekomstige laadbehoefte te kunnen voorzien en om het plaatsingsproces voor openbare laadpunten versnellen.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Het dekkingsplan van de locaties voor de laadpalen is opgesteld.
Inwoners van de gemeente hebben kunnen reageren op dit dekkingsplan en kunnen dat na vaststelling van het uitvoeringsplan opnieuw doen. In Q1 2025 wordt het dekkingsplan in de vorm van een laadkaart door het college van burgemeester & wethouders (B&W) vastgesteld. Na vaststelling van het plan en participatie over de locaties, worden de verkeersbesluiten door de gemeente gepubliceerd om de locaties juridisch vast te leggen.

Duurzaam gebruik openbare verlichting

***Doelstelling*: Energieneutraal & Broeikasgasvrij 2050**
Het doel is om efficiënt en duurzamer gebruik van ledverlichting in de openbare ruimte. Door minder licht te gebruiken nemen de kosten en energiegebruik voor de openbare verlichting af.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Het beleidsplan openbare verlichting is opgesteld. In dit beleidsplan worden maatregelen voorgesteld zoals een dim plan voor de openbare verlichting om enerzijds energie te besparen en anderzijds de biodiversiteit te stimuleren. Het beleidsplan is vastgesteld door de gemeenteraad in februari 2025.

Circulariteit

Circulair gebruik van materialen, houtbouw, lokale afvalstomen

***Doelstelling*: Afvalvrij in 2050**
In de Omgevingsvisie is vastgesteld dat vanaf 2024 minimaal 20% houtbouw als voorwaarde bij nieuwe woningbouwprojecten is opgenomen.
Daarnaast is het inzetten op meer soorten en hoeveelheden materialen die circulair hergebruikt worden binnen de gemeentelijke organisatie en organisaties waarmee wordt samengewerkt een aandachtspunt.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Houtbouw:
De uitvoering van houtbouw in nieuwbouwprojecten verloopt moeizaam. Er is meer onderzoek en samenwerking nodig om deze uitvoerbaarheid te bepalen.

Routekaart circulaire economie:
De opzet routekaart circulariteit is gestart en in de loop van het jaar uitgewerkt. Wel is gebleken dat een deel van de opzet routekaart circulaire economie wordt opgenomen in het programma Energie & Klimaat. Om te bepalen wat er precies in een routekaart circulaire economie moet komen, moet eerst scherp zijn welke onderdelen precies worden opgepakt in het programma. Wanneer dit duidelijk is zal de routekaart circulaire economie verder worden opgepakt.

Lokale afvalstromen:
Er heeft een onderzoek plaats gevonden naar het aantal bedrijven wat de milieustraten in Oosthuizen en Volendam bezoekt en wat voor afval/puin aangeboden wordt. De uitkomsten van dit onderzoek zullen o.a. gebruikt worden voor de afweging voor het toekomstige grondstoffenplan. Ook is er een start gemaakt met het opstellen van het grondstoffenplan.

In november 2024 is de gemeenteraad bijgepraat tijdens over het grondstoffenplan. Het grondstoffenplan zal in Q2 2025 aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Klimaatadaptatie

Wateroverlast beperken

***Doelstelling*: Toekomst bestendige leefomgeving** (het risico op wateroverlast door langdurige en/of hevige regenval beperken).

Om wateroverlast te verminderen, pakken we op verschillende locaties in de gemeente Edam-Volendam maatregelen aan. Zo wordt de waterbuffer in het Boelenspark vergroot naar 3.500 m³, met een betere toegankelijkheid voor water. Daarnaast wordt de waterberging in de Oude Kom van Volendam en de omgeving van de Julianaweg verbeterd. Tot slot wordt in de Molenweg en omliggende gebieden een Drainage-Transportriolering (DT-riool) aangelegd, gecombineerd met een waterbergende weg.

Wat is er in 2024 gebeurd?

Boelenspark:

Over de herinrichting van het Boelenspark zijn de plannen met verschillende varianten op 9 mei 2024 besproken met een denktank van de gemeenteraad. Het advies van deze denktank is om de gemeenteraad wel een besluit te laten nemen over welke variant de voorkeur heeft, maar dat de uitvoering uitgesteld wordt naar 2029. In september heeft het college van B&W een besluit genomen over de varianten.
De raad is voorgelegd welke variant de voorkeur heeft voor de herinrichting van het Boelenspark, de werkzaamheden worden in 2029 uitgevoerd.

Oude kom Volendam:

Het gemaal “De Worst” aan de Julianaweg is vervangen. Er wordt onderzocht of de kelder waar het oude gemaal in stond benut kan worden als opvang voor regenwater voor de Oude Kom van Volendam bij hevige regenbuien. In september 2024 de herbestratingswerkzaamheden in de omgeving van Lambertusstraat begonnen, waarbij mogelijk maatregelen meegenomen worden voor het bergen van water.
Naast de werkzaamheden in de Lambertusstraat zal er begin 2025 ook gestart worden met de werkzaamheden in de omgeving van het Pellersplein en Havenstraat. Hierbij zal er ook gekeken worden naar maatregelen voor het bergen van water.

Aanleg DT-riool:

De voorbereidingen voor de werkzaamheden in de omgeving Molenweg zijn afgerond. Voor de inrichting heeft er participatie plaats gevonden. De werkzaamheden in de omgeving Molenweg zullen begin 2025 worden gestart.

Groenplan en Klimaatadaptatieplan

***Doelstelling*: Toekomst bestendige leefomgeving**

Om richting en structuur te geven aan de doelen die we willen behalen om een leefbare omgeving te behouden en creëren, is het noodzakelijk dat er een Groenplan en Klimaatadaptatieplan komt. Het doel van dit klimaatadaptatieplan is om te zorgen voor een klimaatbestendige omgeving waarin we de gevolgen van het veranderende klimaat effectief kunnen aanpakken. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de benodigde fysieke aanpassingen in de ruimte, zoals vergroening, waterberging en het verbeteren van de infrastructuur, maar ook naar de wijze waarop we de gemeenschap kunnen betrekken bij deze veranderingen. Het plan richt zich niet alleen op het versterken van de weerbaarheid van de gemeente tegen klimaatrisico's, maar ook op het verbeteren van de kwaliteit van leven voor bewoners, ondernemers en bezoekers. Het doel van het toekomstige Groenplan is om het huidige Groenbeleidsplan te actualiseren en te koppelen aan de Omgevingsvisie (ecologische verdichting en klimaatadaptatie). Hierbij wordt ook focus gelegd op de doelen van groen voor gezondheid, klimaatadaptatie en biodiversiteit.

Wat is er in 2024 gebeurd?
Voor het nieuwe groenbeleidsplan is een startnotitie opgesteld. In dit groenbeleidsplan zal vergroening van de openbare ruimte opgenomen worden. Daarin wordt o.a. ook nagedacht over maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren, denk aan ecologische verdichting.

Het Klimaatadaptatieplan loopt af, ook hiervoor is een startnotitie opgesteld. In het Klimaatadaptatie plan wordt o.a. ook uitgewerkt hoe om te gaan met wateroverlast, droogte en langdurige hitte.
De twee startnotities, Groen en Klimaatadaptatie worden in Q1 2025 door het college worden vastgesteld.
De gemeente heeft in de regio Zaanstreek Waterland gewerkt aan het uitvoeringplan Ruimtelijke adaptatie samen met Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en de Provincie Noord-Holland.

Wetenschapsweek Don Bosco College (DBC)

***Doelstelling*: Toekomst bestendige leefomgeving**
Tijdens de wetenschapsweek onderzoeken leerlingen hoe wetenschap wordt ingezet om uitdagingen in de praktijk op te lossen. In dit geval waren deze uitdagingen wateroverlast en hitteoverlast met betrekking tot klimaatadaptatie. Leerlingen onderzoeken het thema door middel van gastlezingen, rondleidingen en zelfstudie. Dit passen ze uiteindelijk toe door het maken van een ontwerp voor een casus.

Wat is er in 2024 gebeurd?
De wetenschapsweek met het thema klimaatadaptatie is gehouden. Dit was een succesvolle bewustwordingsactie waarbij lokaal en regionaal aandacht in kranten werd besteed. De gemeente heeft toen in samenwerking met het DBC ook enkele vergroeningsmaatregelen gerealiseerd, namelijk: 19 bomen geplaatst, 96 hagen en 243 planten.

5 Financiële verantwoording

De personele inzet is voor 70% gefinancierd vanuit de rijksbijdrage (CDOKE) en ingezet op de onderwerpen Gebouwde omgeving, Energie, Mobiliteit en Landbouw. De resterende 30% is ingezet op Circulair en Klimaatadaptatie.
De verantwoording voor de uitgaven aan de onderdelen Energiearmoede, het Nationaal Isolatieprogramma en de aanvraag van een SMP lopen via de SiSa verantwoording die de gemeente jaarlijks doet.

De gemeente heeft in 2024 beperkt uitgaven (< € 40k) gehad op duurzaamheidsactiviteiten die ze zelf financiert.

Op dit moment is de inzet van de capaciteit en middelen primair gericht op de doelen die het Rijk de gemeente meegeeft en daarvoor ook financiering beschikbaar stelt. De middelen zijn bepalend in de prioritering.

6 Resultaten en bijdrage aan programmadoelen

Nog in ontwikkeling; de activiteiten in de Uitvoeringsagenda dragen bij aan de hoofd en subdoelen. Daarbij heeft de gemeente ook een ambitie vastgesteld en met die ambitie kan je iets zeggen over het resultaat. Op dit moment zijn de subdoelen en ambities nog niet helder, ook is er nog niet nagedacht over de bijdrage die

een activiteit heeft op een subdoel en kan er nog weinig gezegd worden over het effect wat de verschillende activiteiten hebben op de doelen en ambities.

7 Evaluaties en input voor aanpassingen

Voor het opzetten van het programma wordt de Lemniscaat gebruikt, daarna hanteren we de ‘beleidscyclus waarin evalueren en bijsturen een standaard onderdeel worden. Denk bijvoorbeeld aan:

- Resultaten van interne evaluaties per activiteit
- Feedback van externe stakeholders en belanghebbenden

8 Doorkijk planning en voorgestelde aanpassingen

Voor de opzet van het Pilotprogramma ‘Waterfront’ en ‘Energie en Klimaat’ is een planning op hoofdlijnen aan de Commissie Ruimte op 14 februari gepresenteerd.

Nr.	Beschrijving	Besluit	2025 Q1	2025 Q2	2025 Q3	2025 Q4	2026 Q1	2026 Q2	2026 Q3	2026 Q4
	Verkenningsfase Programma									
1	Beleidsinventarisatie incl. analyse									
2	Nota van Uitgangspunten [raad]	Mei '25								
3	Participatie op uitgangspunten en plan	Doorlopend								
4	Participatie op verandering (intern)	Doorlopend								
	Opbouwfasefase Programma									
5	Programmaplan [college / raad]	December '25								
6	Opzet governance intern gemeente	December '25								
7	Vaststellen beleidsinventarisatie [raad]	September '25								
8	Opzet uitvoeringsagenda [college]	December '25								
	Uitvoeringsfase Programma									
9	Actualiseren uitvoeringsagenda '26	December '25								
10	Uitvoeringsagenda in realisatie	Doorlopend								
11	1e wijziging Omgevingsplan [raad]	December '25								

Hierin worden de 3 fases voor het opzetten van een programma gepresenteerd. Zoals al eerder benoemd is tijdens ‘de verbouwing’ de winkel open en zullen de activiteiten benoemd in H 4 worden voortgezet. De uitvoeringsagenda zal eind 2025 worden geëvalueerd, bijgesteld en vastgesteld worden.